



חק לישראל – פרשת שמות יום ה'

תורה – שמות פרקים א' ב'

(כב) וַיֵּצֵאוּ פְרַעֲהַ לְכָל עַמּוֹ לְאֹמֶר כָּל הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיְאֹרֶה תִשְׁלִיכֶהוּ וְכָל הַבַּת תִּתְחַיֵּן: (כב) וַיֵּצֵאוּ פְרַעֲהַ לְכָל עַמּוֹ לְאֹמֶר כָּל הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיְאֹרֶה תִשְׁלִיכֶהוּ וְכָל הַבַּת תִּתְחַיֵּן: (כב) וּפְקִיד פְרַעֲהַ לְכָל עַמִּיָּה לְמִימְרָו כָּל בָּרָא דִיתְלִיד לִיהוּדָאִי בְּנֵהוּרָא תִרְמַנְיָהּ וְכָל בְּרֵתָא תִקְיָמוּן:

(א) וַיִּלְךָ אִישׁ מִבֵּית לְוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לְוִי: (א) וַיִּלְךָ אִישׁ מִבֵּית לְוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לְוִי: (א) וְאֹזֶל גְּבָרָא מִדְּבֵית לְוִי וַנְּסִיב יַת בַּת לְוִי:

(ב) וַתֵּהָרֵהּ הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּרְאֵהוּ אֵתוֹ כִּי טוֹב הוּא וַתִּצְפְּנֶהוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים: (ב) וַתֵּהָרֵהּ הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּרְאֵהוּ אֵתוֹ כִּי טוֹב הוּא וַתִּצְפְּנֶהוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים: (ב) וְעַדִּיאַת אֲתָתָא וַיִּלְדַּת בַּר וְחַזַּת יָתִיה אָרִי טַב הוּא וְאִסְמְרִתִּיה תִּלְתָּא יָרְחִין:

(ג) וְלֹא יִכְלֶה עוֹד הַצְּפִינוּ וַתִּקַּח לוֹ תַבַּת גָּמָא וַתַּחְמְרָהּ בַּחֲמֹר וּבִזְפַת וַתִּשֶׂם בָּהּ אֶת הַיֶּלֶד וַתִּשֶׂם עַל שֵׁפֶת הַיָּאֵר: (ג) וְלֹא יִכְלֶה עוֹד הַצְּפִינוּ וַתִּקַּח לוֹ תַבַּת גָּמָא וַתַּחְמְרָהּ בַּחֲמֹר וּבִזְפַת וַתִּשֶׂם עַל שֵׁפֶת הַיָּאֵר: (ג) וְלֹא יִכְלֶה עוֹד לְאִסְמְרִוּתִיהּ וַנְּסִיבַת לִיהּ תַבּוּתָא דְגוּמָא וְחַפְתָּהּ בַּחֲמֹרָא וּבִזְפַתָּא וְשׁוּיַת בָּהּ יַת רַבִּיא וְשׁוּיַתָּהּ בַּיַּעֲרָא עַל פִּיָּה דְהָרָא:

(ד) וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ מִרְחַק לְדַעָה מַה יַּעֲשֶׂה לְוִי: (ד) וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ מִרְחַק לְדַעָה מַה יַּעֲשֶׂה לְוִי: (ד) וְאֲתַעֲתַדַּת אַחֲתִיהּ מִרְחִיק לְמִידַע מַה יִּתְעַבֵּד לִיהּ:

רש"י

כשנתעצרה ממנו היתה צת ק"ל וקורא אותה צת לוי:

(ב) כי טוב הוא – כשנולד נתמלא הבית כולו אורה (סוטה סז):

(ג) ולא יכלה עוד הצפינו – שמנו לה המצריים מיום שהחזירה והיא ילדתו לששה חדשים ויום א' שהיולדת לשבעה יולדת למקוטעין והם צדקו אחריה לסוף ט': גמא – גמי בלשון משנה ובלע"ז יונק"ו (בינזע) ודבר כך הוא ועומד בפניו כך ובפני קשה: בחמר ובזפת – זפת מבחוץ וטיט מבפנים כדי שלא יריח אותו לדיק ריח רע של זפת: ותשם בסוף – הוא לשון אגס רוש"ל בלע"ז (שילפראהר) ודומה לו (ישעיה יט) קנה וסוף קמלו:

(כב) לכל עמו – אף עליהם גזר יום שנוכל משה אמרו לו אכטנגנינו היום נולד מושעין ואין אנו יודעין אם ממזרים אם מישראל ורואין אנו שסופו ללקות במים לפיכך גזר אותו היום אף על המזרים שנא' כל הבן היולד ולא נאמר היולד לעברים והם לא היו יודעים שסופו ללקות על מי מריבה:

(א) ויקח את צת לוי – פרוש היה ממנה מפני גזירת פרעה (וחזר ולקחה וזהו וילך שהלך בעצת צתו שאמרה לו גזרתך קשה משל פרעה אם פרעה גזר על הזכרים ואתה ג"כ על הנקבות. ברש"י ישן) והחזירה ועשה בה לקוחין שניים. ואף היא נהפכה להיות נערה. וצת ק"ל שנה היתה שנוכלה בצואה למזרים בין החומות ומאחיים ועשר שנה נשתהו עם וכשילאו היה משה בן שמונים שנה. א"כ



חק לישראל – פרשת שמות יום ה'

נביא – ישעיה פרק כח' יד'-יח'

(יד) לָכֵן שָׁמְעוּ דְבַר יְהוָה אֲנָשֵׁי לְצֹון מִשְׁלֵי הָעַם הַזֶּה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם: (יח) בִּכְן קבילו פתגמא דיי גברין רשיעיין שלטוני עמא הדין די בירושלם:

(טו) כִּי אָמַרְתֶּם כְּרַתְנוּ בְרִית אֶת מֹות וְעַם שְׂאוֹל עֲשִׂינוּ חֲזָה שֵׁיט {שׁוֹטֵף} שׁוֹטֵף כִּי עֵבֶר {יַעֲבֹר} לֹא יְבוֹאֵנוּ כִּי שְׁמֵנוּ כְּזָב מִחֲסָנוּ וּבִשְׁקָר נִסְתַּרְנוּ: (טז) אַרִי אמרתון גזרנא קים עם קטולא ועם מחבלא עבדנא שלמא מחת סנאה ארי תיתי עליכון כנחל מגבר דאתון אמרין לא תיתי עלנא ארי שוינא בכדיב רחעננא ובגין שקרין אטמרנא:

(טז) לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַנְּנִי יִסַּד בְּעִיּוֹן אָבֶן אָבֶן בַּחַן פָּנַת יְקָרַת מוֹסֵד מוֹסֵד הַמֹּאֲמִין לֹא יִחִישׁ: (טז) בִּכְן כַּדְנָן אַמַּר יי אלהים הא אנא ממני בעיון מלך מלך תקיף גיבר ואימתן אתקפינה ואחסנינה אמר נביא ועדיקיא דהימנו באלין במיתי עקא לא יזדעזעון:

(יז) וְשִׁמְתִי מִשְׁפַּט לְקוֹ וְצַדִּיקָה לְמִשְׁקָלָת וְיַעֲהָ בְרַד מִחֲסָה כְּזָב וְסִתַּר מִיַּם יִשְׁטָפוּ: (יח) וַאֲשׁוּי דְנָא תְקִין דַּאמְמַרְתוֹן כַּחוּט בְּנִינָא וּזְכוּתָא כַּאבֶן מִשְׁקוֹלָתָא וִידִלְקָ רוגזי ברוחצן כרביכון ועל דאטמרתון מן קדם מעיקא יתכון עממיא יגלון:

(יח) וְכַפַּר בְּרִיתְכֶם אֶת מֹות וְחַזוּתְכֶם אֶת שְׂאוֹל לֹא תִקוּם שׁוֹטֵף כִּי יַעֲבֹר וְהִיִּיתֶם לוֹ לְמַדְמָס: (יח) וַיְבַטֵּל קִימְכוֹן דְעַם קְטוֹלָא וּשְׁלִמְכוֹן דְעַם מִחְבַּלָא לֹא יִתְקִים מִחַת סְנָאָה אַרִי תִיתִי עֲלִיכוֹן כַּנְחַל מִגְבַּר וְתַחֲוֹן לַהוֹן לְדִישׁ:

רש"י

של מוסד (מוסד) שהוא מוסד גמור. המאמין לא יחיש – המאמין דבר זה לא ימהרנה לא יאמר אם אמת הוא ימהר לבא: (יז) ושמתי משפט לקו – לפני כל אותו מלך אביא עליכם גזרות להתם הפושעים שבכם ושמתי משפט יסוריו להיות לקו כלומר אשים קו מדת יסורין להביא עליכם ואת לדקה אשים שתהא משקולת המיישרת בנין הבונין בחומות כלומר שתהא לדקה מהלכת לפניהם ומיישרת דרכיהם שיכלו הפושעים ונתרו הלדיקים. ויעה צד מחסה כזב – אותו כיסוי שאמרתם כי שמו כזב מחסנו יבא צד ויטאטאנו ויעה לשון טיאוט כמו (מלכים א') ו את היעים שגורפין בהם אפר הכירות וסתר שאמרתם עליו ובשקר נסתרו המים ישטפוהו כלומר אביא המון (אומיו) שיצברו מצבותיה ופסיליהם ולשון משפט האמור כאן יושטי"א כלע"ז:

(יד) משלי העם הזה – האומרים לזון כל משל כגון:

(טו) כרתנו ברית את מות – שלא יבא עלינו. עשינו חוזה – גבול שלא יעברנוהו וכן מחוז חפס (תהלים קז) וכן מחזה אל מחזה (מלכים א') כולם לשון גבול הם וחיונו של דבר אשומי"ר כלע"ז. שיט שוטף – מכה המתהלכת בארץ. לא יבואנו – לא יבא עלינו. שמו כזב – שמו ע"א. מחסנו – מחסה שלנו. ובשקר נסתרו – בע"א בטחנו להסתירנו:

(טז) הנני יסד – לשון עזר הוא כמו (מגלה א') יסד המלך וכן כריד לפותרו הנני הוא אשר יסד ככר. (צליון אבן – ככר) נגזרה הגזרה לפני והעמדתי מלך משיח שיהא צליון לאבן בוחן לשון מצר וחוזק כמו (ישעיהו לב) עופל ובוהן וכמו הקימו בחונו (ישעיהו כג). מוסד מוסד – הראשון פתח לפי שהוא דבוק מוסד



חק לישראל – פרשת שמות יום ה'

שאלו עשינו חוזה. שוט שוטף – אשר אמרת' לא יבואנו והייתם לו למרמס:

(יח) וכופר זריתכם את מות – ויתבטל הזרית אשר אמרתם כרתנו זרית את מות כל כפרה לשון קנוח סילוק דבר וכן (זרעית לז) אכפרה פניו. וחזיתכם – אשר אמרתם עם

בתובים – משלי פרק יב' טו'–יט'

(טו) דָּרַךְ אֱוִיל אִישׁ בְּעֵינָיו וְשִׁמְעוּ לְעֵצָה חָכָם: (טו) ארחה דסכלא תריצא באפוי ודשמע לעיצתא חכימא הוא:
 (טז) אֱוִיל בַּיּוֹם יוֹדַע כְּעֶסוֹ וְכִסָּה קִלְוֹן עָרוֹם: (טז) שטיא כד יומיה מודע רוגזיה וערים מכסי צעריה:
 (יז) יִפִּיחַ אַמוֹנָה יָגִיד צֶדֶק וְעַד שְׁקָרִים מִרְמָה: (יז) מן דמסהיד הימנותא נתני צדיקותא וסחד דשקרא רמאה הוא:
 (יח) יֵשׁ בּוֹטָה כַּמְדַּקְרוֹת חָרָב וּלְשׁוֹן חֲכָמִים מִרְפָּא: (יח) אית דאמריה ספסירא רגשא ולישנא דחכימי מאסיא:
 (יט) שִׁפְתַּי אָמַת תִּבּוֹן לְעַד וְעַד אֲרַגְעֶיהָ לְשׁוֹן שְׁקָר: (יט) שפתא דקטטא תתקן לעלם וסחדא מסתרהב בלישנא דשקרא:

רש"י

(יח) יש בוטה – מדבר כמו לזכר זשפתים (ויקרא ה). כמדקרות חרב – שמסכך את הזריות וגורם להם להרוג. ולשון חכמי' – המציא שלום בין אדם לחבירו. מרפא – למצב' ההוא:
 (יט) שפת אמת תכון לעד – תתבסס ותקיים. ועד ארגיעה – למעט רגע הוא כלה והולך שהשקר אין לו רגלים:

(טז) אויל זיוס יודע כעסו – זיוס שהוא כועס זו זיוס הודיע כעסו שהוא מתגרה ומחרף חזירו זרבים ואין מעלך לרוחו, אבל הערום כוסה קלון ואינו ממהר לריב, ומדרש אגדה זיוס שנברא אדם הראשון נודע סורחנו והקב"ה שהוא ערום לא רצה לשחת זריותיו כסה קלונו ודח' לגזרתו מיום של אדם ליום שלו שהוא אלף שנה:
 (יז) יפיח אמונה יגיד דק – מי שמדבר אמונה מגיד דין עדות דק לזכות הזכאי:

משנה – זבחים פרק יג'

(א) השוחט והמעלה בחוץ, חיב על השחיטה וחיב על העליה. רפי יוסי הגלילי אומר, שחט בפנים והעלה בחוץ, שחט בחוץ והעלה בחוץ, פטור, שלא העלה (בחוץ) אלא דבר פסול. אמרו לו, אף השוחט בפנים ומעלה בחוץ, בין שהוציא, פסול:



חק לישראל – פרשת שמות יום ה'

הדין לשוחט בחוץ ומעלה בחוץ. ורבי יוסי הגלילי אמר לך, מה לשוחט צפנים ומעלה בחוץ שכן היתה לו שעת הכושר, תאמר לשוחט בחוץ ומעלה בחוץ שלא היתה לו שעת הכושר. ואין הלכה כר' יוסי הגלילי:

(ב) **טָמֵא שְׂאֵבֶל, בֵּין קֹדֶשׁ טָמֵא וּבֵין קֹדֶשׁ טָהוֹר, חִיֵּב. רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמֵר, טָמֵא שְׂאֵבֶל טָהוֹר, חִיֵּב. וְטָמֵא שְׂאֵבֶל טָמֵא, פְּטוֹר, שֶׁלֹּא אָבֵל אֱלֵא דָּבָר טָמֵא. אָמְרוּ לוֹ, אַף טָמֵא שְׂאֵבֶל טָהוֹר, בֵּין שֶׁנִּגְעַ בּוֹ, טָמֵא הוּא. וְטָהוֹר שְׂאֵבֶל טָמֵא, פְּטוֹר, שְׂאִינּוּ חִיֵּב אֱלֵא עַל טָמֵאת הַגּוֹף:**

ועומד, כדי שיתחייב עליו אף משום טומאת הגוף. ור' יוסי הגלילי לית ליה איסור חל על איסור באיסור כולל, ואין איסור של טומאת הגוף חל על איסור של טומאת בשר. ואין הלכה כרבי יוסי הגלילי: וטהור שאכל טמא פטור – מן הכרת. וסופג את הארבעים משום (ויקרא ז) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל: שאינו חייב אלא על טומאת הגוף – כדכתיב (שם) וטומאתו עליו וכרתה, בטומאת הגוף הכתוב מדבר:

(ג) **חֲמֹר בְּשִׁחִיטָה מִבְּעֵלְיָהּ, וּבְעֵלְיָהּ מִבְּשִׁחִיטָה. חֲמֹר בְּשִׁחִיטָה, שֶׁהִשְׁחִיט לְהַדְיוֹט, חִיֵּב. וְהַמְעֵלָה לְהַדְיוֹט, פְּטוֹר. חֲמֹר בְּעֵלְיָהּ, שְׁנַיִם שֶׁאֲחִזּוּ בְּסַפֵּין וְשִׁחְטוּ, פְּטוֹרִים. אֲחִזּוּ בְּאֶבֶר וְהֵעֲלוּהוּ, חִיֵּבִין. הֵעֲלָה וְחִזַּר וְהֵעֲלָה וְחִזַּר וְהֵעֲלָה, חִיֵּב עַל כָּל עֲלִיָּה וְעֲלִיָּה, דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, אִינּוּ חִיֵּב אֱלֵא אַחַת, וְאִינּוּ חִיֵּב עַד שִׁיעֲלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, אֲפֹלוּ הֵעֲלָה עַל הַסֵּלַע אוֹ עַל הָאֶבֶן, חִיֵּב:**

שנים שאחזו באבר והעלוהו שכן חייבין: העלה – ונודע לו: וחזר והעלה – מאותה בהמה עצמה, חייב על כל אחת ואחת: עד שיעלה לראש המזבח – דכתיב (בראשית ח) ויצעו נח מזבח לה', אלמא אפילו צמת יחיד שהיא בחוץ אינה העללה בלא מזבח: אפילו העלה על הסלע – דכתיב (ויקרא יז) וזרק הכהן את הדם על מזבח ה' פתח אהל מועד, ולא מזבח צמת יחיד, ובפרשת המעלה בחוץ כתיב. והלכה כר' יוסי:

(ד) **אֶחָד קֹדְשִׁים בְּשָׂרֵין וְאֶחָד קֹדְשִׁים פְּסוּלִין, שֶׁהָיָה פְּסוּלִין בְּקֹדֶשׁ, וְהַקְרִיב בַּחוּץ, חִיֵּב. הַמְעֵלָה כְּזֵית מִן הָעוֹלָה וּמִן הָאֲמוּרִין בַּחוּץ, חִיֵּב. הַקְּמִץ, וְהַלְבוֹנָה, וְהַקְטֵרֶת, וּמִנְחַת פְּהִינִים, וּמִנְחַת פֶּהֶן הַמְּשִׁיחַ, וּמִנְחַת נֶסְכִּין, שֶׁהַקְרִיב מֵאֶחָד מֵהֶן כְּזֵית בַּחוּץ, חִיֵּב. רַבִּי אֶלְעָזָר פּוֹטֵר עַד שִׁיקְרִיב אֶת**

רע"ב – (א) השוחט – קדשים בחוץ והעלן בחוץ – בהעלם אחד. חייב על השחיטה וחייב על ההעללה שהן שני גופי עבירה, לתרווייהו כתיבי, אשר ישחט ואשר יעלה: כיון שהוליאו פסלו – ואפילו הכי חייב, והוא

רע"ב – (ב) הטמא שאכל כו' – משום דפליגי ר' יוסי הגלילי ורבנן בתרווייהו, דמנו הגך תרתי פלוגתא להדדי, תנינהו גבי הדדי: ר' יוסי הגלילי אומר וכו' – כשנטמא הגוף ואחר כך נטמא הבשר כולי עלמא לא פליגי דחייב כרת. כי פליגי, שנטמא הבשר ואחר כך נטמא הגוף. רבנן אית להו איסור כולל, דמתוך שחל עליו איסור טומאת הגוף לאסרו בבשר טהור שהיה מותר בו מתחילה, חל נמי אף על הבשר טמא ואע"פ שהיה אסור

רע"ב – (ג) שהשוחט להדיוט כו' – השוחט קדשים בחוץ לאכילת הדיוט חייב: המעלה – בחוץ לאורך הדיוט. פטור משום העלאת חוץ. דגזי שחיטה כתיב דם יחשב לאיש, אפילו השוחט לאיש, וגזי העללה כתיב לעשות לה', אינו חייב כשמעלהו בחוץ עד שיכין בו לה': ושחטו פטורים – דכתיב (שם יז) דם יחשב לאיש הוא, אחד ולא שנים: והעלוהו חייבין – דכתיב (שם) איש איש וגו' אשר יעלה וגו', שאין תלמוד לומר איש איש, אלא לרבות

רע"ב – (ד) אֶחָד קֹדְשִׁים בְּשָׂרֵין וְאֶחָד קֹדְשִׁים פְּסוּלִין, שֶׁהָיָה פְּסוּלִין בְּקֹדֶשׁ, וְהַקְרִיב בַּחוּץ, חִיֵּב. הַמְעֵלָה כְּזֵית מִן הָעוֹלָה וּמִן הָאֲמוּרִין בַּחוּץ, חִיֵּב. הַקְּמִץ, וְהַלְבוֹנָה, וְהַקְטֵרֶת, וּמִנְחַת פְּהִינִים, וּמִנְחַת פֶּהֶן הַמְּשִׁיחַ, וּמִנְחַת נֶסְכִּין, שֶׁהַקְרִיב מֵאֶחָד מֵהֶן כְּזֵית בַּחוּץ, חִיֵּב. רַבִּי אֶלְעָזָר פּוֹטֵר עַד שִׁיקְרִיב אֶת



חק לישראל – פרשת שמות יום ה'

בְּלוֹ. וְכִלְם שְׁהִקְרִיבוּ בְּפָנִים וְשִׁיר בָּהֶן בְּזֵית וְהִקְרִיבוּ בַחוּץ, חֵיב. וְכִלְם שְׁחִטְרוּ כֹל שֶׁהוּא וְהִקְרִיבוּ בַחוּץ, פְּטוּר:

על העלאתה בחוץ: מנחת כהן המשיח – עשירית האיפה שהוא מביא בכל יום: כזית – דהיינו שיעור הקטרה: עד שיקריב את כולו – דקסבר כל המתירין מפסלי בחסרון, וכל זמן שלא קרבו כולו לא הוי הקטרה לזאת בעלים ידי חובתו. ולכבן הני נמי הויא הקטרתו בזזית היכא דכולו קיים ולא חסרו קודם הקטרה: ושייר בהן כו' חייב – שהרי בזה נגמרה הקטרה: וכולו שחסרו כל שהן – קודם הקטרה על ידי איבוד או שריפה, נפסלו בחסרון, לכתיב (ויקרא צ) והגותרת מן המנחה, פרט לשחורה היא או שחסר קומלה קודם הקטרה:

(ה) הפקריב קדשים ואמוריהם בחוץ, חֵיב. מנחה שלא נקמצה והקריבה בחוץ, פְּטוּר. קמצה וחזר קמצה לתוכה והקריבה בחוץ, חֵיב:

אינו חולץ (טז): מנחה שלא נקמצה – אינה ראויה לפנים. הלכך המקריבה בחוץ פטור: קמצה וחזר קומצה לתוכה – והקריבה בחוץ: חייב – שכיולא בה בפנים כשרה, כדתנן בהקומץ, נתערב קומצה בשיריים לא יקטיר ואם הקטיר כשרה:

(ו) הקמץ והלבונה שהקריב את אחד מהן בחוץ, חֵיב. רבי אלעזר פוטר עד שיקריב את השני. אחד בפנים ואחד בחוץ, חֵיב שני בזיכי לבונה שהקריב את אחד מהן בחוץ, חֵיב. רבי אלעזר פוטר עד שיקריב את השני. אחד בפנים ואחד בחוץ, חֵיב. הזורק מקצת דמים בחוץ, חֵיב. רבי אלעזר אומר, אף המנסה מי חג בחרג בחוץ, חֵיב. רבי נחמיה אומר, שירי הדם שהקריבו בחוץ, חֵיב:

ואין הלכה כר' אליעזר ככולה מתניתין. וניסוך המים בחג לאו דאורייתא הוא אלא הלכה למשה מסיני: שירי הדם שהקריבו בחוץ חייב – בשירי דמים הפנימים מיירי, וכבר ששירי הדם מעכבין בהם, הלכך עבודה היא להתחייב עליה בחוץ. אבל בשירי הדם של מזבח החילון מודה ר' נחמיה שאינם אלא למטה ולא לעכב, הלכך הזרקו בחוץ ודאי פטור. ואין הלכה כר' נחמיה:

רע"ב – (ז) שהיה פסולו בקודש – כגון הלן והיולא והגשט חוץ לזמנו וחוץ למקומו, הואין וצפנים אם עלו לא ירדו, מתקבל צפנים קרינו ביה, וחייבין עליהן בחוץ, דכתיב (שם) לעשות אותו לה', כל שנעשה לה' חייבין עליו בחוץ, וכל שאינו נעשה לה' אין חייבין עליו בחוץ: המעלה כזית מן העולה ומאימורים – חזי זית מזה וחזי זית מזה: חייב – לכולה כליל: הלבונה – של מנחת נדבה: והקטרת – של כל יום פרס שחרית ופרס בין הערבים: ומנחת כהנים – שהיא כליל וראויה להעלה כקומץ של מנחת ישראל. אבל שירי מנחת ישראל אינו חייב

רע"ב – (ה) המקריב קדשים ואמוריהם – שהקריב הבשר והאימורים מחוברים בו, חייב משום אימורים, ולא אמרינו הרי בשר חולץ בין האימורין לאש, ודכוותה צפנים לאו העלחה היא, דרחמנא אמר (שם א) על העלים אשר על האש, והמעלן בחוץ נמי לא יחא חייב, לא אמרינו הכי לפי שמוין צמינו

רע"ב – (ו) הקומץ והלבונה של מנחת נדבה – שניהם מתירים את שיריה לאכילה. הלכך ר' אליעזר פוטר, דבעי הקטרת כל המתיר: אחד צפנים – תחילה, ואחר כך השני בחוץ, חייב, שזה גמר ובו הכל תלוי: שני בזיכי לבונה – מתירים לחם הפנים: מי החג – שנתמלאו לשם ניסוך המים בחג הסוכות. אם ניסך אותו בחוץ חייב, דסבר ניסוך המים בחג דאורייתא הוא, הלכך מיחייב עלה בחוץ.

חק לישראל – פרשת שמות יום ה'

(ו) המולק את העוף בפנים והעלה בחוץ, חיב. מלק בחוץ והעלה בחוץ, פטור. השוחט את העוף בפנים והעלה בחוץ, פטור. שחט בחוץ והעלה בחוץ, חיב. נמצא, דרך הכשרו מבפנים, פטורו בחוץ. דרך הכשרו בחוץ, פטורו בפנים. רבי שמעון אומר, כל שחיבין עליו בחוץ, חיבין על פיוצא בו בפנים שהעלהו בחוץ, חוץ מן השוחט בפנים ומעלה בחוץ:

הראשונה חוץ כגון שחיטה, פטורו בפנים, אם נשחט בפנים והעלה בחוץ: ר' שמעון אומר כו' – במלתיא לתנא קמא חסורי מחסרה והכי קתני, וכן השוחט בהמה כלילה בפנים והעלה בחוץ פטור, לאינה מתקבלת בפנים, דכתיב (ויקרא יט) ביום זבחכם, ולא כלילה, ונמצא הזבח פסול ולפיכך אינו חיב על העלאתו. אבל אם שחט כלילה בחוץ והעלה בחוץ חיב, מפני שהשחיטה בחוץ כלילה כשרה היא לפיכך חיב שחט על השחיטה ועל העלאתו. ופליג רבי שמעון בהא ואמר, כל שחיבין עליו בחוץ חיבין על כיוצא בו בפנים שהעלהו בחוץ – כלומר, כשם שהשוחט בחוץ כלילה והעלה בחוץ חיב, כך אם שחט בפנים כלילה והעלה בחוץ חיב על ההעלאתו חוץ מהשוחט עוף בפנים והעלהו בחוץ פטור רע"פ שאם שחט והעלה בחוץ חיב. ואין הלכה כר' שמעון:

רע"ב – (ז) מלק בחוץ – נבלה היא, שאין מליקה ללא בפנים, לכך פטור על העלאתו בחוץ. ואם תאמר, והלא כל הנעלים בחוץ נפסלו ביציאתן, וכן השוחט בחוץ פסול הוא, וחייבין על העלאתו. החם רחמנא רבייה. אבל לענין שאר פסולים, מתקבלים בפנים בעינין: שחט בחוץ והעלה בחוץ חיב – אף על העלאתו. דכל שמתחייב על שחיטתו בחוץ אם חזר והעלה הוא או אחר, חיב: נמצא דרך הכשרו בפנים – בגמרא קאמר, תני דרך חיובו בפנים פטורו בחוץ, ודרך חיובו בחוץ פטורו בפנים, כגון, שחט העוף בפנים והעלה בחוץ פטור. שחט בחוץ והעלה בחוץ חיב. מלק בפנים והעלה בחוץ חיב. מלק בחוץ והעלה בחוץ פטור. נמצא במקום שמתחייב על העלאתו אם נעשית העבודה הראשונה בפנים כגון צמליקת פנים פטור על העלאתו אם נעשית המליקה בחוץ. ודרך שמתחייב על העלאתו אם נעשית עבודה

(ח) החטאת שקבל דמה בכוס אחד, נתן בחוץ וחזר ונתן בפנים, בפנים וחזר ונתן בחוץ, חיב, שפלו ראוי לבוא בפנים. קבל דמה בשני כוסות, נתן שניהן בפנים, פטור. שניהן בחוץ, חיב, אחד בפנים ואחד בחוץ, פטור. אחד בחוץ ואחד בפנים, חיב על החיצון, והפנימי מכפר. למה הדבר דומה, למפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואחר כך נמצאת הראשונה, והרי שתיהן עומדות, שחט שתיהן בפנים, פטור שחט שתיהן בחוץ, חיב. אחת בפנים ואחת בחוץ, פטור. אחת בחוץ ואחת בפנים, חיב על החיצונה, והפנימית מכפרת. כשם שדמה פוטר את בשרה, כך הוא פוטר את בשר חבתה:

לו ידיעה בינתים, חיב שחט: אחד בפנים – ואחר כך השני בחוץ פטור. ואפילו לר' נחמיה דסבר כוס אחד עושה את חזרו לחיוטת נשפך לאמה. הלכך אפילו שריים לא הוי: והפנימי מכפר – להכשיר הזבח. שהדם הגזרק תחלה בחוץ לא עשה המשוייר כיוצא

רע"ב – (ח) נתן בחוץ וחזר ונתן בפנים חיב – מלתא דפשיטא היא, ומשום סיפא נקט לה, נתן בפנים וחזר ונתן בחוץ שאינו נותן בחוץ ללא שירי הדם, חיב. ומתניתין כר' נחמיה דסבר שריים מעכבים. ואינה הלכה: שניהן בחוץ חיב – אחת. ואם היתה

חק לישראל – פרשת ויחי יום ה'

זוהר – שמות דף כ' ע"ב

ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו כהן מדין. רבי חייא פתח ואמר, (תהלים כ"ג) מזמור לדוד יי' רועי לא אֶחָסֶר. פְּלוֹמֵר, יי' רועי: יי' הרועה שלי. מה הרועה מנהיג את הצאן, ומוליכם למרעה טוב, למרעה שָׁמוֹן, במקום נחלי מים, מישר הליכתו בצדק ובמשפט. אף הקדוש ברוך הוא, כתיב בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני נפשי ישובב: אמר רבי יוסי, דרוך הרועה, לנהוג בצדק את צאנו, להרחיקם מן הגזל, להנהיגם במישור, והשבט בידו שלא יטו ימין ושמאל. כף הקדוש ברוך הוא, הוא רועה את ישראל להנהיגם במישור, ובכל עת השבט בידו שלא יטו ימין ושמאל:

דבר אחר ומשה היה רועה, אמר רבי יוסי, תדע לך, שכל זמן שהרועה חכם לנהל את צאנו, הוא מוכן לקבל עול מלכות שמים. אם הרועה שוטה, עליו נקרא (משלי כ"ז) תקנה לכסיל ממנו:

אמר רבי יהודה, משה חכם היה, ובקי לנהוג את צאנו. בא וראה, מדוד, שנאמר (שמואל א', ט"ז) והנה רועה בצאן. ללמדך שדוד (דף כ"א ע"א) חכם גדול היה, והיה רועה צאנו כדון וכשוהה. לפיכך, עשהו הקדוש ברוך הוא מלך על כל ישראל. ולמה צאן ולא בקר. אמר רבי יהודה, ישראל נקראים צאן שנאמר, (יחזקאל ל"ד) ואתן צאני צאן מרעייתי אדם אתם. וכתיב, (יחזקאל ל"ו) כצאן קדשים בצאן ירושלים:

מה הצאן, פשיקרו על המזבח, בשבילם זוכה לחיי העולם הבא. כף המנהיג לישראל כדון וכשוהה, בשבילם זוכה לחיי העולם הבא. ועוד, הרועה את הצאן, כשהצאן יולדת, הרועה נוטל אותם טלאים בחיקו, כדי שלא ילאו ויגעו, ומוליכם אחרי אמותם, ומרחם עליהם. כף המנהיג לישראל, צריך להנהילם ברחמים, ולא באכזריות. וכן אמר משה, (במדבר י"א) כי תאמר אלי, שאהו בחיקך וגו':

מה הרועה את הצאן, כשהוא רועה טוב, מציל את הצאן מן הזאבים, ומן האריות. כף המנהיג לישראל, אם הוא טוב, מצילן מן העבודת כוכבים ומזלות, ומדין של מטה, ומדין של מעלה, ומדריכן לחיי העולם הבא. כף משה, רועה נאמן היה, וראה הקדוש ברוך הוא, שכדאי הוא לרעות את ישראל, באותו הדין ממש, שהיה רועה את הצאן, לכשבים, כפי הראוי להן. והנקבות כפי הראוי להן:

ולפיכך כתיב, ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו, ולא שלו:



חק לישראל – פרשת ויחי יום ה'

הלכה – הרמב"ם הלכות תשובה פרק ג'

(יא) הפורש מדרכי צבור ואף על פי שלא עבר עבירות אלא נבדל מעדת ישראל ואינו עושה מצות בכללן ולא נכנס בצרתן ולא מתענה בתעניתן אלא הולך בדרכו כאחד מגויי הארץ וכאילו אינו מהן אין לו חלק לעולם הבא העושה עבירות ביד רמה כיהויקים בין שעשה קלות בין שעשה חמורות אין לו חלק לעולם הבא וזהו הנקרא מגלה פנים בתורה מפני שהעיז מצחו וגילה פניו ולא בוש מדברי תורה:
 (יב) שנים הם המוסרין המוסר חבירו ביד עכו"ם להורגו או להכותו והמוסר ממון חבירו ביד עכו"ם או ביד אנס שהוא כעכו"ם ושניהם אין להם חלק לעוה"ב: